

Sygn. akt II Ca 877/16

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 stycznia 2017 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSO Jarosław Gołębiowski
Sędziowie	SSA w SO Grzegorz Ślęzak (spr.) SSR del. Piotr Fal
Protokolant	st. sekr. sąd. Beata Gosławska

po rozpoznaniu w dniu 23 stycznia 2017 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa (...)

przeciwko B. K.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Tomaszowie Mazowieckim

z dnia 29 sierpnia 2016 roku, sygn. akt I C 1222/15

oddala apelację.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSR Piotr Fal

Sygn. akt II Ca 877/16

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 29 sierpnia 2016 r. Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim po rozpoznaniu sprawy z powództwa (...) w W. przeciwko B. K. o zapłatę kwoty 17.461,76 złotych wraz z odsetkami oddalił powództwo.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

W dniu 24 lipca 2007 roku pozwana B. K. zawarła umowę kredytu konsumpcyjnego gotówkowego nr (...) Bank Spółka akcyjna w K..

W dniu 26 sierpnia 2009 roku (...) Bank Spółka akcyjna w' K. wystawił bankowy tytuł egzekucyjny przeciwko B. K..

Postanowieniem z dnia 29 września 2009 roku Sąd rejonowy w Tomaszowie mazowieckim w sprawie 1 Co 1990/09 nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu w dniu 26 sierpnia 2009 roku, przez (...) Bank Spółka akcyjna w K. z tytułu zobowiązań wynikających z umowy kredytu nr(...)z dnia 24 lipca 2007 roku.

Postanowieniem z dnia 21 lipca 2010 roku, w sprawie z wniosku (...) Bank Spółka akcyjna w W. z udziałem B. K., o nadanie klauzuli wykonalności, sygn. akt I Co 1125/10- Sąd Rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim nadał klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu wystawionemu w dniu 26 sierpnia 2009 roku, przez (...) Bank Spółka akcyjna w K. z tytułu zobowiązań wynikających z umowy kredytu nr (...)z dnia 24 lipca 2007 roku - na rzecz (...) Bank spółka akcyjna w W..

Z wniosku wierzyciela (...) Bank spółka akcyjna w W. prowadzone było przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie Mazowieckim - (...)przeciwko B. K. postępowanie egzekucyjne w sprawie (...), które postanowieniem z dnia 26 stycznia 20162014 roku zostało umorzona na wniosek wierzyciela na podstawie art. 825 pkt 1 kpc.

W dniu 22 kwietnia 2015 roku (...) Bank spółka akcyjna w' W. dokonał cesji przedmiotowej wierzytelności na rzecz (...)z siedzibą w W.. Przedmiotem tej cesji była wierzytelność (...) Bank spółka akcyjna w W. względem pozwanej o czym zawiadomił dłużniczkę i wezwał ją do zapłaty.

Sąd zważył, iż powództwo nie zasługuje na uwzględnienie mimo, że okoliczności sprawy nie były między stronami sporne. Pozwana nie kwestionowała wysokości dochodzonego roszczenia zarówno co do zasady jak i wysokości . pozwana nie kwestionowała zawartej w dniu 24 lipca 2007 roku z poprzednikiem powoda umowy pożyczki zawartej z (...) Bank SA, z której pozwana się nie wywiązała i która została jej wypowiedziana. W związku z powyższym pozostały niuregulowane przez nią zaległości.

Pozwana nie kwestionowała również przelewał wierzytelności.

Zgodnie z art. 509 § 1 k.c. wierzyciel może bez zgody dłużnika przenieść wierzytelność na osobę trzecią (przelew'), chyba że sprzeciwiałoby się to ustawie, zastrzeżeniu umownemu albo właściwości zobowiązania. Wraz z wierzytelnością przechodzą na nabywcę wszelkie związane z nią prawa, w szczególności roszczenie o zaległe odsetki (art. 509 § 2 k.c.). Na skutek przelewu wierzytelność cedenta (dotychczasowego wierzyciela) przechodzi na cesjonariusza (nabywcę wierzytelności) w takim stanie, w jakim dotychczas istniała. Zasadniczo cesja nie wpływa na kształt wierzytelności, zmienia się jedynie podmiot uprawniony do żądania świadczenia . Na podstawie art. 513 § 1 k.c. dłużnik cedowanej wierzytelności może przedstawić cesjonariuszowi wszystkie zarzuty, jakie powstały na jego rzecz wobec kolejnych wierzycieli.

W niniejszej sprawie pozwana podniosła przeciwko powodowi zarzut przedawnienia roszczenia.

Jak stanowi przepis art. 117 § 1 k.c. z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, roszczenia majątkowe ulegają przedawnieniu. Natomiast po myśli przepisu art. 117 § 2 k.c., po upływie terminu przedawnienia ten, przeciwko komu przysługuje roszczenie, może uchylić się od jego zaspokojenia, chyba że zrzeka się korzystania z zarzutu przedawnienia. Jednakże zrzeczenie się z zarzutu przedawnienia przed upływem terminu jest nieważne.

Następnie należy zwrócić uwagę na treść art. 118 k.c., który wskazuje, że jeżeli przepis szczególny nie stanowi inaczej, termin przedawnienia wynosi lat dziewięć, a dla roszczeń o świadczenia okresowe oraz roszczenia związane z prowadzeniem działalności gospodarczej — trzy lata.

Z kolei przepis art. 120 § 1 zd. 1 k.c. stanowi, że bieg przedawnienia rozpoczyna się od dnia, w którym roszczenie stało się wymagalne.

Na gruncie niniejszej sprawy nie może być wątpliwości, iż roszczenie strony powodowej wynikające z umowy o kredyt zawartej przez pozwaną z (...) Bank S.A. z siedzibą we W. należy zakwalifikować jako roszczenie związane z prowadzeniem przez bank działalności gospodarczej, w związku z czym ulegało ono przedawnieniu po upływie trzech lat od dnia jego wymagalności. Zgodnie z art. 513 § 1 k.c. dłużnikowi przysługują przeciwko nabywcy wszelkie zarzuty, które miał przeciwko zbywcy w chwili powzięcia wiadomości o przelewie.

Jednocześnie należy zwrócić uwagę na regulację art. 123 § 1 k.c. oraz art. 124 § 1 i 2 k.c.

Zgodnie z art. 123 § 1 k.c., bieg przedawnienia przerywa się:

1. przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym, przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia;
2. przez uznanie roszczenia przez osobę, przeciwko której roszczenie przysługuje;
3. przez wszczęcie mediacji.

Po każdym przerwaniu biegu przedawnienia biegnie ono na nowo zgodnie z art. 124 § 1 k.c. W razie przerwania przedawnienia przez czynność w postępowaniu przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym albo przez wszczęcie mediacji, przedawnienie nie biegnie na nowo, dopóki postępowanie to nie zostanie zakończone - art. 124 § 2 kc.

Przenosząc powyższe na grunt ustalonego w sprawie stanu faktycznego należy wskazać w pierwszej kolejności, że roszczenie strony powodowej przysługujące przeciwko pozwanej z tytułu umowy pożyczki z dnia 24 lipca 2007 roku stało się wymagalne na skutek wypowiedzenia umowy przez bank. Pełnomocnik powoda mimo zobowiązania sądu z dnia 25 stycznia 2016 roku nic przedstawił dowodów potwierdzających datę wymagalności roszczenia. Wobec powyższego Sąd ustalił na podstawie wszystkich okoliczności sprawy, że roszczenia stało się wymagalne najpóźniej w dniu 25 sierpnia 2009 roku tj. w dniu poprzedzającym wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego (k. 41). Wierzyciel pierwotny tj. (...)bank SA w K. mógł wystawić bankowy tytuł egzekucyjny dopiero wówczas gdy roszczenie stało się wymagalne. Dlatego też, Sąd przyjął, że najpóźniej roszczenie stało się wymagalne w dniu 25 sierpnia 2009 roku, choć co prawda z doświadczenia życiowego wiadomym jest, że musiało to nastąpić znacznie wcześniej. Tym samym, od tej pewnej daty kiedy roszczenie stało się wymagalne tj. od 25 sierpnia 2009 roku zaczął biec termin przedawnienia roszczenia.

W trakcie biegu terminu przedawnienia doszło do jego przerwania dwukrotnie. Pierwszy raz, kiedy to pierwotny wierzyciel (...) Bank SA w K. wystąpił do Sądu Rejonowego w⁽⁷⁾ Tomaszowie Mazowieckim o nadanie klauzuli wykonalności na wystawiony przez niego 26 sierpnia 2009 roku bankowy tytuł egzekucyjny. Postępowanie klauzulowe zostało zakończone wydaniem przez tenże Sąd w sprawie sygn. akt I Co 1990/09 - postanowienia o nadaniu na przedmiotowy bankowy tytuł egzekucyjny klauzuli wykonalności w dniu 29 września 2009 roku. Od tego dnia zgodnie z art. 124 § 2 k.c. bieg przedawniania rozpoczął swój bieg na nowo. I znowu został przerwany kiedy następca prawny pierwotnego wierzyciela (...) Bank SA w W. wniósł o nadanie klauzuli wykonalności na wystawiony w dniu 26 sierpnia 2009 roku bankowy tytuł egzekucyjny przez (...) Bank - na jego rzecz. To postępowanie zakończyło się nadaniem w dniu 21 lipca 2010 roku klauzuli wykonalności na jego rzecz przez Sąd rejonowy w Tomaszowie Mazowieckim w sprawie I Co 1125/10.

W ocenie Sądu złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu przerywa bieg przedawnienia stwierdzonego tym tytułem (por. uchwała Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2004 r., III CZP 101/03 (OSNC 2005, nr 4, poz. 5 i wyroki SN z dnia 17 grudnia 2014 r., II CK 276/04, z dnia 22 stycznia 2008 r., V CSK 386/07, z dnia 4 października 2012 r., I CSK 90/12 - niepubl., czy z dnia 23 listopada 2011 r., IV CSK 156/11, OSNC - ZD 2013 nr 1, poz. 7 oraz z dnia 12 stycznia 2012 r., II CSK 203/11, OSP 2014, nr 6, poz. 60). Ponadto od dnia wydania postanowienia o nadanie klauzuli wykonalności, a nie od jego uprawomocnienia termin przedawnienia biegnie na

nowo. Przerwanie biegu terminu przedawnienia poprzez złożenie wniosku o nadanie na bte klauzuli wykonalności potwierdził Sąd Najwyższy przykładowo w uchwale z dnia 16.01.2004 r., III CZP 101/03.

Następnie bieg terminu przedawnienia zostaje ponownie przerwany poprzez złożenie wniosku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego. Przez czas trwania tegoż postępowania termin przedawnienia nie biegnie, rozpoczynając swój bieg od daty uprawomocnienia się postanowienia o umorzeniu egzekucji. W niniejszej sprawie zostało wszczęte postępowanie egzekucyjne na podstawie wystawionego bankowego tytułu egzekucyjnego, opatrzonego sądową klauzulą wykonalności postanowieniem 21 lipca 2010 roku, sygn. akt I Co 1125/10 przed Komornikiem Sądowym przy Sądzie Rejonowym w Tomaszowie mazowieckim (...), które było prowadzone pod sygn. akt (...). Postępowanie to zostało umorzone postanowieniem Komornika z dnia 26 stycznia 2016 roku na podstawie art. 825 pkt 1 kpc na skutek wniosku wierzyciela (...) Bank SA w W..

Powołując się na powyższe wydarzenia strona powodowa stanęła na stanowisku, że w' sprawie doszło do skutecznego przerwania biegu przedawnienia. Z takim stanowiskiem Sąd nie może się zgodzić. Sąd stoi na stanowisku, iż przerwy biegu terminu przedawnienia występujące na skutek działań podejmowanych przez poprzedniego wierzyciela, nie mogą odnieść skutku do powoda. Sąd podziela w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyroku z 19.11.2014 r., sygn. akt II CSK 196/14, (LEX nr 1622306), zgodnie z którym do przerwania biegu przedawnienia nie wystarczy identyczność wierzytelności, niezbędna jest identyczność osób, na rzecz których bądź przeciwko którym dana czynność, obiektywnie zdolna do przerwania przedawnienia, została dokonana.

Sąd Najwyższy w uzasadnieniu tego wyroku zwraca uwagę, że choć art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. stanowa, że bieg terminu przedawnienia przerywa się przez każdą czynność przed sądem lub innym organem powołanym do rozpoznawania spraw lub egzekwowania roszczeń danego rodzaju albo przed sądem polubownym przedsięwziętą bezpośrednio w celu dochodzenia lub ustalenia albo zaspokojenia lub zabezpieczenia roszczenia, to jednak nie może być to czynność przedsięwzięta przez kogokolwiek i przeciwko komukolwiek, ale podjęta przez strony stosunku prawnego leżącego u podstaw przedawniającego się roszczenia. Sąd Najwyższy wywiódł dalej, że z uwagi na to, iż przedawnienie jest instytucją prawa materialnego, z jego istoty wynika, że przerwanie jego biegu w przypadku określonego roszczenia następuje pomiędzy podmiotami materialnie zobowiązanymi/uprawnionymi. Ujmując zagadnienie innymi słowami, czynność obiektywnie zdolna do przerwania biegu przedawnienia roszczenia w postaci np. wniesienia pozwu do sądu wywiera zamierzony skutek tylko wówczas, jeśli podmiot dokonujący tej czynności jest rzeczywiście uprawnionym z tego roszczenia, a osoba pozwana w istocie jest zobowiązana do zadośćuczynienia temu roszczeniu - i w ten właśnie sposób należy rozumieć użyte tam przez Sąd Najwyższy pojęcie „identyczności osób” dokonujących czynności i materialnie uprawnionych/zobowiązanych. Innym przejawem istnienia tej zasady jest konstatacja, że do przerwania biegu przedawnienia dochodzi właśnie na rzecz osoby uprawnionej materialnoprawnie w chwili dokonywania czynności (a nie jakiegokolwiek innej), co jednak nie stoi w' jakiegokolwiek sprzeczności ze sformułowaną wcześniej tezą, że zaistniałe skutki dokonanej czynności dla biegu przedawnienia, kształtujące sytuację prawną tej osoby, rozciągają się po dokonaniu przelewu także na nabywcę wierzytelności.

Jeszcze dokładniej kwestią przedawnienia roszczenia po cesji wierzytelności przysługującej pierwotnemu wierzycielowi będącemu bankiem przy bankowym tytule egzekucyjnym, zajął się Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 29 czerwca 2016 roku, sygn. akt III CZP 29/16 (opubl. Legalis nr 1469243). W uzasadnieniu uchwały tej wskazano, że art. 1 ust. 4 ustawy z dnia 25 września 2015 r. o zmianie ustawy - Prawa bankowa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 r. poz. 1854) uchylił art. 96 - 98 Prawa Bankowego, które dawały bankom uprawnienie do wystawiania bankowych tytułów' egzekucyjnych i po nadaniu klauzuli wykonalności wszczęcia na ich podstawie postępowania egzekucyjnego. Zgodnie z art. 11 ust. 3 tej ustawy bankowy tytuł egzekucyjny, któremu nadano klauzulę wykonalności na podstawie przepisów dotychczas obowiązujących, zachowuje moc tytułu wykonawczego także po jej wejściu w życie. Zagadnienie prawne, w której Sąd Najwyższy podjął uchwałę dotyczyło sytuacji faktycznej, w której wniosek banku o wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego przerwał bieg przedawnienia, przerwa zakończyła się z datą prawomocnego postanowienia w przedmiocie umorzenia postępowania z urzędu na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 KPC wobec nieskuteczności egzekucji, po czym bieg przedawnienia rozpoczął się na nowo (art. 124 KPC) i cesjonariusz nie będący bankiem nabył wierzytelność. Sąd Najwyższy wskazał, że w takiej sytuacji

odpowiedzieć trzeba na pytanie, czy cesjonariusz, który nie jest bankiem może skorzystać ze skutków prawnych uprzywilejowanego trybu dochodzenia i egzekwowania roszczenia przez banki na podstawie art. 96 - 98 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowemu (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 128; dalej PrBank), które obowiązywały do dnia 27 listopada 2015 r., skoro nabywa wierzytelność wraz ze wszystkimi związanymi z nią prawdami (art. 509 § 2 KPC). W dalszej części uzasadnienia, Sąd Najwyższy wskazał, że zarówno złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu, jak i wszczęcie postępowania egzekucyjnego na podstawie takiego tytułu wykonawczego przerywa na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 zw. żart. 13 § 2 KPC bieg przedawnienia jako czynność przedsięwzięta bezpośrednio w celu egzekwowania roszczeń. Rozpoczęcie na nowo biegu przedawnienia następuje bądź z chwilą prawomocnego zakończenia postępowania klauzulowego, bądź z chwilą zakończenia postępowania egzekucyjnego, w tym jego umorzenia (art. 826 KPC) a wyjątek stanowi umorzenie na podstawie art. 823 lub 825 pkt 1 KPC albo zwrot wniosku, które niweczą materialnoprawne skutki przerwy przedawnienia. Umorzenie postępowania z urzędu z przyczyny bezskuteczności egzekucji na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 KPC powoduje, że bieg przedawnienia roszczenia stwierdzonego tytułem wykonawczym rozpoczyna się na nowo. Następnie podał, że w' razie cesji wierzytelności na nabywcę przechodzi ogół uprawnień przysługujących dotychczasowemu wierzycielowi, wszystkie właściwości, przywileje i braki, a więc ustawodawca zakłada identyczność wierzytelności cesjonariusza z wierzytelnością cedenta (art. 509 § 2 KC). Co do zasady, nabywca wstępuje w sytuację prawną cedenta, w tym również w' zakresie przedawnienia, zbycie wierzytelności jest bowiem irrelevantne dla jego biegu. W przypadku wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym Sąd Najwyższy zauważył, że sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się jednak odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym. Uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności; nadanie klauzuli na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem nie było dopuszczalne (uchwały Sądu Najwyższego z dnia 2 kwietnia 2004 r., III CZP 9/04, OSNC z 2005 r. Nr 6, poz. 98, z dnia 22 lutego 2006 r., III CZP 129/05, OSNC z 2007 r. Nr 1, poz. 4, z dnia 19 lutego 2015 r., III CZP 103/14). Cesjonariusz nie mógł kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt 3 KPC, a więc fundusz sekurytyzacyjny, który nie mógł się powołać na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 KPC, musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie. Tym samym Sąd Najwyższy wskazał, że skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Nie umknęło Sądowi Najwyższemu, że przerwa biegu przedawnienia została spowodowana czynnością banku zmierzającą do egzekwowania roszczenia, podczas gdy nabywcy nie będącemu bankiem miałyby służyć do jego dochodzenia. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialnoprawny skutek przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem, nawet jeżeli nabycie nastąpiło po umorzeniu postępowania egzekucyjnego na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 KPC i rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia w stosunku do banku na nowo, nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela będącego bankiem. Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w' nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem.

W konsekwencji Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że nabywca wierzytelności niebędący bankiem nie może powoływać się na przerwę biegu przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego zaopatrzonego w klauzulę wykonalności (art. 123 § 1 pkt 2 KC). Powyższe stanowisko

oraz zawarta w uzasadnieniu uchwały z dnia 29 czerwca 2016 roku (III CZP 29/16) argumentacja Sądu Najwyższego została podzielona w całości przez Sąd rozpoznający niniejszą sprawę.

Jednakże w sprawie niniejszej wskazać należy na jeszcze jedną bardzo ważną kwestię, tj. podstawę umorzenia postępowania egzekucyjnego. Przypomnieć należy, że postępowanie egzekucyjne toczące się przeciwko pozwanej na skutek wniosku wierzyciela (...) Bank SA w W. zostało umorzone na jego wniosek, a więc na podstawie art. 825 pkt 1 kpc. W tym miejscu należy wskazać, że umorzenie postępowania egzekucyjnego na skutek wniosku pierwotnego wierzyciela zniweczyło materialnoprawny skutek przerwania biegu przedawnienia roszczenia spowodowanego złożeniem wniosku o wszczęcie egzekucji. Takie stanowisko znajduje oparcie w treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 19 lutego 2015 roku, sygn. akt III CZP 103/14 (publ. portal orzeczeń SN). Jak słusznie uzasadniał Sąd Najwyższy cofnięcie wniosku egzekucyjnego w zakresie jego skutków prowadzi do odpowiedniego zastosowania przez art. 13 § 2 k.p.c. przepisu art. 203 § 2 k.p.c., co oznacza, że cofnięty wniosek egzekucyjny nie wywołuje żadnych skutków jakie ustawa wiąże z jego złożeniem, w tym przerwania biegu przedawnienia roszczenia w myśl art. 123 § 1 pkt. 1 k.c. Umorzenie postępowania egzekucyjnego na wniosek wierzyciela niweczy przerwy przedawnienia spowodowaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego. Nie ma tu znaczenia przyczyna cofnięcia wniosku i charakter egzekwowanej wierzytelności. A skoro tak, to nawet przy przyjęciu, że przerwy przedawnienia roszczenia spowodowane na skutek działań pierwotnego wierzyciela odnoszą skutek wobec strony powodowej (choć Sąd z taką koncepcją się nie zgadza) to cofnięcie wniosku o wszczęcie egzekucji doprowadziło do sytuacji, że ostatnie wydarzenie skutkujące przerwą biegu przedawnienia miało miejsca w dniu 21 lipca 2010 roku. Skoro tak, to trzy letni termin przedawnienia upłynął 21 lipca 2013 roku, a pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 10 lipca 2015 roku.

Z tych względów Sąd oddalił powództwo uznając podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia za w pełni uzasadniony.

Powyższy wyrok zaskarżył w całości powód. Apelacja zaskarżonemu orzeczeniu zarzuca:

I. Naruszenie przepisów prawa procesowego tj.:

- art. 231 k.p.c. poprzez dowolne przyjęcie, że z faktu wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego wynika, że musiało dojść do wypowiedzenia umowy kredytu co miało istotny wpływ dla rozstrzygnięcia sprawy.

II. Naruszenie przepisów prawa materialnego, tj.:

- art. 120 § 1 k.c. w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe - polegające na błędnym ustaleniu dokonanym przez Sąd I instancji, iż przedmiotowe roszczenie jest przedawnione podczas, gdy ze zgromadzonego materiału dowodowego w sprawie jednoznacznie wynika, że termin wymagalności roszczenia powinien być liczony od daty 1 sierpnia 2012 r. tj. od terminu spłaty całości zadłużenia określonego w umowie kredytu. Błąd ten miał istotny wpływ na wynik sprawy, ponieważ przyjęcie takiego ustalenia prowadziło do oddalenia pozwu.

Apelujący wnosił o zmianę wyroku w całości i zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda:

- kwoty 17.234,14 PLN wraz z odsetkami umownymi i ustawowymi liczonymi od dnia wniesienia pozwu do dnia zapłaty,
- zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem I instancji według norm przepisanych,
- zwrotu kosztów procesu za postępowanie przed Sądem II instancji według norm przepisanych, w tym opłaty od apelacji i kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Ewentualnie wnosił o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd I instancji w zmienionym składzie oraz pozostawienie temu Sądowi orzeczenia o kosztach postępowania odwoławczego.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona, albowiem podniesione w niej zarzuty: naruszenia przepisu procesowego, tj. art. 231 kpc oraz obrazy prawa materialnego, tj. przepisów art. 120 § 1 w zw. z art. 69 ust. 1 ustawy Prawo bankowe, są chybione.

Ocenę zarzutów apelacji rozpocząć należy od stwierdzenia, że lektura materiału aktowego wskazuje, iż Sąd Rejonowy rozpoznał sprawę w sposób wnikliwy, poddając zaoferowany mu przez strony materiał dowodowy wszechstronnej, zgodnej z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania ocenie, odpowiadającej wymogom, jakie stawiają jej przepisy art. 233 i 328 § 2 k.p.c. Oceny tej nie można zatem uznać za dowolną i wykraczającą poza granice swobodnej oceny dowodów.

Sąd Rejonowy nie uchybił też wskazanemu w apelacji przepisowi art.231 kpc.

Nie można bowiem zgodzić się z apelującym, że za datę wymagalności roszczenia, od której należy liczyć początek biegu terminu przedawnienia jest data 1 sierpnia 2012 r, tj. data określająca termin spłaty całego kredytu ustalona w umowie o tenże kredyt.

Zgodzić należy się w pełni z poglądem Sądu I instancji, że za datę wymagalności roszczenia należy przyjąć najpóźniej datę wystawienia przez bank bankowego tytułu egzekucyjnego, który został poddany kontroli sądowej w postępowaniu o nadanie mu klauzuli wykonalności tak pod względem jego zasadności jak i istnienia podstawy do jego wystawienia, a ta nie zachodziłaby gdyby roszczenie nim objęte nie było jeszcze wymagalne w dacie jego wystawienia.

Lektura materiału aktowego wskazuje zatem na słuszność zaprezentowanego w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku stanowiska Sądu Rejonowego, który to za zasadny uznał podniesiony przez pozwaną zarzut przedawnienia roszczenia.

Zaskarżony wyrok oddalający powództwo z powodu przedawnienia odpowiada prawu materialnemu i w żadnym razie nie narusza wskazanych w apelacji przepisów tegoż prawa, tj. art. 120 § 1 kc w zw. z art. 60 ust. 1 prawa bankowego.

Należy w całej rozciągłości podzielić stanowisko Sądu Rejonowego, iż w sprawie niniejszej doszło ostatecznie do przedawnienia dochodzonego przez powoda roszczenia.

Wniosek bowiem banku do komornika o wszczęcie postępowania egzekucyjnego, które zostało umorzone – i to w tym wypadku na wniosek wierzyciela - nie wywołuje dla powoda jako nabywcy wierzytelności od banku skutku w postaci przerwy biegu terminu przedawnienia.

W przypadku bowiem wierzytelności objętej bankowym tytułem wykonawczym sytuacja prawna cesjonariusza kształtuje się odmiennie od sytuacji prawnej nabywcy wierzytelności objętej innym tytułem wykonawczym, co trafnie wywodzi Sąd I instancji.

Uprawnienie do wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego przysługiwało jedynie bankom i tylko na ich rzecz mogła być nadana klauzula wykonalności. Nadanie takiej klauzuli na rzecz cesjonariusza nie będącego bankiem nie była możliwa.

Cesjonariusz nie mógł więc kontynuować egzekucji wszczętej przez bank, bo w postępowaniu egzekucyjnym nie ma zastosowania art. 192 pkt. 3 kpc, a więc fundusz, który nie mógł się powołać na bankowy tytuł egzekucyjny, przejście uprawnień i uzyskać klauzuli wykonalności na podstawie art. 788 § 1 kpc, musiał ustalić istnienie roszczenia w drodze procesu sądowego, a zatem uzyskać nowy tytuł wykonawczy i dopiero na jego podstawie egzekwować roszczenie.

Przerwanie biegu przedawnienia na podstawie art. 123 § 1 pkt 1 k.p.c. następuje, co do zasady, tylko pomiędzy stronami postępowania, jeżeli z istoty łączącego je stosunku prawnego wynika, że są materialnie zobowiązane lub uprawnione, a więc skutek przerwania zachodzi tylko w podmiotowych i przedmiotowych granicach czynności podjętej przez wierzyciela.

Wniosek o wszczęcie egzekucji wywołuje zatem skutek przerwy wtedy, gdy pochodzi od wierzyciela wskazanego w tytule egzekucyjnym, na rzecz którego została nadana klauzula wykonalności.

Skutki prawne postępowania egzekucyjnego wszczętego na podstawie bankowego tytułu wykonawczego związane są tylko z podmiotami w nim uczestniczącymi na podstawie tego tytułu w granicach podmiotowych i przedmiotowych ukształtowanych treścią klauzuli wykonalności. Nie może umknąć uwadze, że przerwa biegu przedawnienia została spowodowana czynnością banku zmierzającą do egzekwowania roszczenia, podczas gdy nabywcy nie będącemu bankiem miałyby służyć do jego dochodzenia. Nabywca wierzytelności nie będący bankiem nabywa wierzytelność w swej treści i przedmiocie tożsamą z wierzytelnością zbywającego banku, ale nie wchodzi w sytuację prawną zbywcy wywołaną przerwą biegu przedawnienia i rozpoczęciem biegu na nowo. Czynność wszczęcia postępowania egzekucyjnego przez bank wywołuje materialnoprawny skutek przerwy biegu przedawnienia jedynie w stosunku do wierzyciela objętego bankowym tytułem wykonawczym, natomiast nabywca wierzytelności nie będący bankiem, nawet jeżeli nabycie nastąpiło po umorzeniu postępowania egzekucyjnego na odstawie art. 824 § 1 pkt 3 kpc i rozpoczęciu biegu terminu przedawnienia w stosunku do banku na nowo, nie może się powołać na przerwę biegu przedawnienia wywołaną wszczęciem postępowania egzekucyjnego przez pierwotnego wierzyciela będącego bankiem.

Wyjątkowość przywileju wystawiania bankowego tytułu egzekucyjnego prowadzi do wniosku, że skoro nie może on być podstawą egzekucji na rzecz innych osób, niż w nim wskazane za wyjątkiem następstwa prawnego po stronie wierzyciela innego banku, to również materialnoprawne skutki wszczęcia postępowania egzekucyjnego jako czynności wierzyciela - banku prowadzącej do przerwy biegu przedawnienia dotyczą wyłącznie tego wierzyciela i nie dotyczą nabywcy nie będącego bankiem (vide: uchwała Sadu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2016 r w sprawie III CZP 29/16).

Powyższe rozważania wskazują na trafność stanowiska Sądu Rejonowego, iż przedmiotowe roszczenie uległo przedawnieniu. Skoro bowiem nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu nastąpiło ostatni raz postanowieniem Sadu w dniu 21 lipca 2010 r, to 3 – letni termin przedawnienia upłynął 21 lipca 2013 r, podczas gdy pozew wpłynął do Sąd dopiero w dniu 10 lipca 2015 r.

Powyższe rozważania wskazują więc na niezasadność przytoczonych w apelacji zarzutów obrazy wskazanych w niej przepisów prawa materialnego i procesowego.

W świetle powyższego, uznać należy, iż zaskarżony wyrok odpowiada – wbrew zarzutom apelacji – powołanemu w jego uzasadnieniu prawu materialnemu.

W tych wszystkich okolicznościach uznać należy, że apelacja zmierza jedynie do nieskutecznej polemiki z trafnym stanowiskiem Sądu I instancji.

Z powyższych względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację powoda jako nieuzasadnioną.

SSO Jarosław Gołębiowski

SSA w SO Grzegorz Ślęzak SSR Piotr Fal